

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU. — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO. — ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

ŠTEV. (No.) 184.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 21. SEPTEBRA — SATURDAY, SEPTEMBER 21, 1929.

LETNIK XXXIII.

Zračna armada Lige. - Kitajska grozi s protinapadom.

PREDLOGA ZA USTANOVITEV MEDNARODNE ARMADE, KAKOR TUDI MEDNARODNE MORNARICE, STA BILA ZAVRNJENA. — DOSTI PRISTAŠEV PA IMA IDEJA ZA USTANOVITEV MEDNARODNE ZRAČNE ARMADE.

Genova, Švica. — Razni so bili že predlogi Lige narodov, kaj naj bi se storilo v slučaju, ako bi katera država nameravala prelomiti mirovno stonje in napasti tujo državo. Razpravljalo se je, da bi se ustanovila mednarodna armada, ki bi varovala svetovni mir, a se je zavrglo kot neprimerno. Enako je tudi propadel predlog za mednarodno mornarico.

Zdaj pa so prišli na idejo, ki jo je že pred leti sprožil ameriški avijator, Col. C. Harmon, namreč, da bi ustanovili mednarodno zračno floto. Sedež te mednarodne zračne armade bi bil v Genovi. Tam bi imela Liga tudi brezlično postajo, ki bi bila neprestano zvezana z vsemi deželami sveta. Zračna armada Lige bi imela pravico pluti nad vsemi državami. V slučaju pa, da bi se kaka država ne uklonila odloku Lige in proti njenemu dovoljenju pričela mobilizacijo za vojno, bi Liga poslala nad to državo zračno armado, ki bi z bombami razjedala mostove, železnice, tunele in druga transportacijska pota za armado ter s tem onemogočila prevoz njenih čet. Obenem bi pa preskrbela tudi letake, ki bi jih metala prebivalstvu in vojnštvu s pozivom, naj se vzdigne proti vojni, s katero si bo nakopalo sovraštvo vsega sveta.

Ideja za ustanovitev te zračne armade je bila na zborovanju z zadovoljstvom sprejeta in jo bodo še natančneje razmotrivali.

NARODNOSTI PREPIRI NA POLJSKEM

Varšava, Poljska. — Poljski državi so bili po prevratu priklopljeni tudi Ukrajinci, ali, kakor se sami imenujejo, Ruteni. Njih jezik je zelo podoben poljskemu, vendar pa so skrajni nasprotniki Poljakom. Temu so po večini Poljaki sami krivi, kajti na vso moč zatirajo ukrajinski jezik. Dasi je Ukrajincev skupno več, kakor 4 milijone, jim je poljska vlada zaprla nad 2600 šol; največjo ogorčenje pa je nastalo, ko je zaprla tudi ukrajinsko univerzo v Lvovu in jo izpremenila v poljsko. Poleg tega je splošno uvedla poljščino za učni jezik. Napetost je postala tako skrajna, da so se pričeli v Lvovu bombni napadi na vladna poslopja ni da so domnevali da bodo Ukrajinci vzpizorili revolucijo. Sumijo, da dobivajo Ukrajinci pomoč od Nemčije, kakor tudi od Sovjetov.

Z AMERIŠKIH BREZIJ

se naznanja vesela novica, da so prvi naši novinci srečno dovršili leto poskušnje in bodo naredili neslovesne objube dne 24. sept. po sv. maši ob 8. uri. Isti dan bo tudi sprejem kandidatov v red sv. Frančiška. P. Benigen Snoj, O. F. M., Provincijalni komisar.

KITAJSKA GROZI S POVRAČILOM

Do zdaj je Kitajska uporabljala svoje čete na meji le za samoobrambo proti ruskim napadom. — Ako Rusija ne bo mirovala, bo tudi Kitajska začela z ofenzivo.

Harbin. — Ako bo Rusija še nadalje vztrajala v svojem vojnem stanju in napadala Kitajsko, kakor jo je do zdaj, je Kitajska zagrozila, da ji bo odmerila z enako mero. Do zdaj se je, kakor pravijo poročila, omejila Kitajska samo na samoobrambo. Zavarovala je mejo z močnimi četami in vojnim orožjem, da ji je bilo do zdaj mogoče, odbiti vse ruske napade. Ravnala se je, po izjavi generala Lituan Hao, povsem po točkah Kelloggovega pakta, katerega pa je Rusija že šestkrat kršila. Ako pa sovjeti ne bodo mirovali, bo pa tudi Kitajska prešla v ofenzivo, in kakor upa general, ji bo celi svet dal prav. Odločno da bo zgrabila in končala to "vojno", ki je brez potrebe zahtevala že toliko človeških žrtev.

Potom nemškega poslanstva je Kitajska poslala svojetski vladi ostro protestno noto, ker so sovjeti zaprli mnogo Kitajcev, ki so se nahajali v Rusiji, in kateri niso komunisti ali pa pripadniki kake ruske obrtne zveze.

TURČIJA SE VESTRANSKO MODERNIZIRA

Angora, Turčija. — Odkar je prišla v Turčiji v veljavno novo ustavo, ki je prirejena popolnoma po evropskem vzorcu, sprejema stalno nove običaje in navade. Med drugim je odpravila harem, in sme imeti vsak Turak samo po eno ženo. Ženskam ni treba več hoditi pokritim po obrazu, ampak uživajo moškimi enakimi pravice, in imajo enako z njimi tudi dostop do višje izobrazbe. Tudi šolstvo so uredili po vzorcu države Švice. Vsi otroci so šoloobvezni. Pri tem je pa edina težkoča, ker primanjkuje učnih moči, kar je posledica tega, ker so imeli prej Turki zelo malo prilike za izobrazbo. Vendar pa se tudi v tem razmerju stalno izboljšujejo.

VARUJTE SE PONAREJENEGA DENARJA

Washington, D. C. — Kakor je bilo poročano na Federal Reserve Bank je v cirkulaciji ponaredba novega 5 dolarskega bankovca. Baje je ponaredba zelo slaba in jo je lahko spoznati. Bankovec je krajši za približno osminko palca od pravega, barva na njem je slabša. Številko serije nosi 1928A, pregledna črka H, prva stran št. 6, zadnja št. 145.

STAVBA MODERNE UMETNOSTI.

V Tulsa, Okla., so metodisti zgradili novo svojo cerkev, ki je znamenita vsled tega, ker so na njej uporabljene vse moderne gradbene umetnosti. — Krasna stavba stane milijon in pol dolarjev. V stolpu so prirejene prostori za pisarne.

OGORČENJE NAD FRANCOSKIMI ČETAMI

Angleški vojaki, ki so bili najbolj priljubljeni, so najprej zapustili Porenje. — Oholo obnašanje Francozov, podobno nekdanjemu nemškemu.

Koblentz, Nemčija. — Da nemško prebivalstvo Porenja ni rado gledalo tujih čet na svoji zemlji, je umevno. Posebno pisano pa gleda francoske vojake, kajti med Nemci in Francozi že od nekdaj ni obstajalo posebno prijateljstvo. Nemalo se je zato razveselilo porenjsko prebivalstvo, ko je slišalo o odloku haške reparacijske konference, da se mora Porenje začeti izpraznjevati. Angleške čete, ki so bile še najbolj priljubljene, so se odloku že odzvale in odšle; enako belgijske. Francozom se pa kar nič ne mudi. Nasprotno. Vzprizorili so blizu mesta Spa bojne vaje in od jutra do večera so bobnali topovi po mirni pokrajini. Domače prebivalstvo, kakor tudi letoviščarji, katerih je mnogo po tej pokrajini, so bili seveda nad vse ogorčeni nad tem početjem, in še celo v času, ko bi morale čete pripravljati se na odhod. Tudi drugače so se baje Francozi obnašali zelo brezobzirno, kakor bi med obema državama obstajalo še vojno stanje. — Kolo časa se vrti; Nemci naj le pomislijo, kako so se njih čete obnašale v krajih, ki so jih imele med vojno zasedene, in se ne bodo mogli več pritoževati nad drugimi.

PARNIK PREKOSIL SAM SVOJ REKORD

Pariz, Francija. — Največje število potnikov, kar jih je še kdaj vozil kak parnik, se je vkrvalo v Cherbourg na parnik Leviathan, ki vozi v New York. Po pristaniškem poročilu se namreč nahaja na njem 1822 potnikov. S tem je ta parnik samega sebe prekosil, ko je na svojem zadnjem potovanju vozil 1818 potnikov.

POBIJANJE BOLEZNI "HAY FEVER"

Chicago, Ill. — Lansko leto je bilo po prizadevanju zdravstvenega komisarja, Dr. Kegele, izdan zakon, da se mora v mestu plevel na praznih lotih v mestu požeti, ker semena nekake plevela povzročujejo bolezen "Hay fever". Zaradi kršitve tega zakona sta bila kaznovana dva lastnika hiš, vsak s \$5.00, trinajst drugih še čaka na sodbo.

SLAVNOSTNI SPREJEM DR. ECKENERJA

Povratek Dr. Eckenerja iz Amerike. — Desettisočera množica navdušeno vzklila komandantu zrakoplova, ki je poletel okoli sveta.

HAMBURG, NEČMIJA. — PODOBNO PISANO PA GLEDA FRANCOSKE VOJAKE, KAJTI MED NEMCI IN FRANCOZI ŽE OD NEKDAJ NI OBSTAJALO POSOBNO PRIJATELJSTVO.

Hamburg, Nečmija. — Podobno pisano pa gleda francoske vojake, kajti med Nemci in Francozi že od nekdaj ni obstajalo posebno prijateljstvo. Nemalo se je zato razveselilo porenjsko prebivalstvo, ko je slišalo o odloku haške reparacijske konference, da se mora Porenje začeti izpraznjevati. Angleške čete, ki so bile še najbolj priljubljene, so se odloku že odzvale in odšle; enako belgijske. Francozom se pa kar nič ne mudi. Nasprotno. Vzprizorili so blizu mesta Spa bojne vaje in od jutra do večera so bobnali topovi po mirni pokrajini. Domače prebivalstvo, kakor tudi letoviščarji, katerih je mnogo po tej pokrajini, so bili seveda nad vse ogorčeni nad tem početjem, in še celo v času, ko bi morale čete pripravljati se na odhod. Tudi drugače so se baje Francozi obnašali zelo brezobzirno, kakor bi med obema državama obstajalo še vojno stanje. — Kolo časa se vrti; Nemci naj le pomislijo, kako so se njih čete obnašale v krajih, ki so jih imele med vojno zasedene, in se ne bodo mogli več pritoževati nad drugimi.

PARNIK PREKOSIL SAM SVOJ REKORD

Pariz, Francija. — Največje število potnikov, kar jih je še kdaj vozil kak parnik, se je vkrvalo v Cherbourg na parnik Leviathan, ki vozi v New York. Po pristaniškem poročilu se namreč nahaja na njem 1822 potnikov. S tem je ta parnik samega sebe prekosil, ko je na svojem zadnjem potovanju vozil 1818 potnikov.

PRIPRAVE ZA BODOČO MEDNARODNO BANKO

Pariz, Francija. — Odbor za ustanovitev mednarodne banke, ki je odobrena na nedavni haški reparacijski konferenci in ki bo urejala plačevanje nemških reparacij, bo imel svojo prvo sejo 3. oktobra v Wiesbaden, Nemčija.

KRIŽEM SVETA

Kingston, Ang. Zap. Indija. — Velik strah prevzema prebivalstvo otoka St. Vincent vsled vedno silnejšega bruhanja ognjenika Mont Pelee. Znaki namreč kažejo, da mu bo sledil tudi ognjenik Soufriere, ki je v l. 1902 uničil daleč na okoli vse nasade in zahteval 2000 človeških žrtev.

Berlin, Nemčija. — Predsednik Hindenburg, katerega poletne počitnice so bile prekrojene vsled smrti njegove sestre, se je zdaj podal za dva tedna v Brandenburg, kjer se bo zabaval z lovom.

Simla, Indija. — V tukajšnji skupščini je bil predložen predlog, da bi se najnižja ženitna starost za deklice postavila z dosedanjega 14 leta na 12 leto. Predlog pa je propadel. Večina mohamedanskih članov skupščine se glasovanja ni udeležila.

Pariz, Francija. — Že dva dni pogrešajo aeroplan, ki ima svoj redni polet čez puščavo Mgrokko. Na njem sta se nahajala dva pilota in štirje potniki. Boje se, da se je v puščavi ponesrečil. Na iskanje so se podali francoski in španski vojaški aeroplani.

Danville, Ill. — Dva lekarnarja sta bila obsojena, ker sta prodajala alkoholne pijače brez zdravniškega recepta. Eden izmed njih je dobil 3 mesece zopora in \$200 kazni, drugi pa 30 dni in \$105 kazni.

Halifax, N. S. — Poroča se, da je pretekli petek streljala obrežna suhaška patrulja na parnik Shawnee, ki je last neke kanadske družbe. Ker za to niso imeli pravice, parnik je bil oddaljen 26 milj od new-yorskega obrežja, namerava kapitan vložiti pritožbo pri vladi.

Washington, D. C. — Lindbergh in njegova soproga sta se na svojem poletu v Južno Ameriko ustavila v tem mestu za kratko dobo. Nadaljnji polet se bo vršil preko Mehike.

MRAVLJE OGROŽAJO SODNO HIŠO

Los Angeles, Calif. — Male, bele mravlje, imenovane termite, ki so zadnja leta napravile na milijone škod na tem mestu, so se zdaj spravile na sodno palačo. Poslopje, katero te mravlje napadejo, je zapisano smrti. S svojimi ostrimi čeljusti namreč zgrizejo vse, kar je lesenega. Vedno se pojavijo skupno v veljkanskih množinah. Poizkušajo jih uničiti, a do zdaj še brez uspeha.

AEROPLANI BODO POBIRALI POŠTO MED POLETOM

Kansas City, Mo. — Iznajden je nov pripomoček, ki ga nameravajo v kratkem spraviti v praktično uporabo. Z njega pomočjo bodo poštni aeroplani lahko kar med letanjem pobirali pošto in jim ne bo treba pristati. S tem se bo zelo pospešila hitrost odprave pisem.

Kdor v Amer. Slovincu oglasi, se mu kupec takoj oglasi!

Iz Jugoslavije.

ZOPET SE GOVORI O UMORU NA DOBRAVI. — SLOVENSKI PILOT SE PONESREČIL V ZEMUNU. — RAZNE NEZGODE IN NESREČE. — DRUGE RAZNOTERE VEŠTI ŠIROM DOMOVINE.

Skrivnostni umor na Dobravi?

Dobrava, 30. avgusta. Komaj smo malo pozabili na uboj na Vrhovcih, kjer je nekaj brdskih fantov razmesarilo Antona Babnika, tukajšnjega občana, že stopa v ospredje nov zagoneten slučaj.

Pogreša se namreč že od Velikega šmarna Janez Vrhovc (Bojtovej Janez) s Šujice št. 5, ki je star okrog 47 let, je črnih las, in kakor vse kaže — ni imel s seboj niti suknjiča. Ko le ni bilo Janeza od nikoder, so postajali sosedje čimbolj glasni in spraševali po njem. Zato je nastala potreba, da zvedo o tem tudi orožniki. Ti sedaj marljivo zasledujejo in iščejo, kje bi dobili Janeza, živega ali mrtvega. Močno je osumljenih nekaj oseb; dve so orožniki že odpeljali 29. t. m. v Ljubljano k preiskovalnemu sodniku. Ljudstvo splošno so gaša v tem, da Janeza ne bo nič več nazaj k Bojtu in da je bil izvršen umor, ki ga bo razkril čas in temeljita preiskava.

Pa tudi bujna fantazija je prišla tu do svojega elementa. Nekdo iz sosedne vasi je slišal, tisto noč, kako je bobnela rakev, drugi je videl, da je šel Janez ta in ta dan čez travnike, da je kosil otavo — zopet drugi, da leži Janez mrtev v neki kotlini Gradaščice... Ljudi je objela groza — in ženske na Šujici, ko se le malo zvečer, se ne upajo nič več izpod strehe...

Kako se bo stvar razvijala, bomo poročali.

Slovenski pilot se ponesrečil.

Belgrad, 3. sept. Danes jutraj ob 7 se je pripetila na letališču "Beograd" v Zemunu težka letalska nesreča, pri kateri se je smrtno ponesrečil kapetan bojnega broda 2. razreda Anton Ostanek iz Zelene jame pri Ljubljani. Pilot je z letalom tipa "Spad" po mnenju strokovnjakov je moral izgubiti zavest, nakar je treščil z letalom na tla, pri čemer se je letalo popolnoma razbilo, letalec pa je ostal pri priči mrtev.

Z zarjavlimi vilami je zabel

delavec Pavel Berlot svojega prijatelja Ježovega Tineta v levo prsno stran tako, da je moral Tine v bolniško posteljo. Pavel pa v litijski zapor. Pavel je sedel v večji družbi v gostilni Robavs v Šmartnem. Ljubič je dal na mizo za pol litra vina 7 Din, ki so pa kar naenkrat izgini iz mize. Ko je natakariča hotela denar vzeti, ga ni bilo več. Ljubič je še enkrat plačal, sum pa je padel na Pavleta. Pričeli so se pričati, nakar je gostilničarka vse fante postavila pred gostilniška vrata. Tam so se pričeli pretepavati. Pavel je skočil v sosedov hlev po vile in Tine jih je skupil, da so morali po

zdravnika v Litijo, orožniki pa so spravili Pavleta v luknjo.

Čudna nesreča v Mostah.

Med četrto in peto uro popoldan se je 2. sept. v Mostah pripetila težka in nenavadna nesreča. Na dvorišču hiše št. 19 v Predovičevi ulici je sedela 77-letna zasebnica Uršula Burger. Naenkrat se utrga v drugem nadstropju kos zidu in pada na starico. Burgerjevi je zid zlomil desno nogo ter jo resno poškodoval na glavi in rokah. Reševalni avto jo je prejel v bolnišnico.

V Šibeniku je grozdje po 1 dinar kilogram.

Tako poročajo hrvatski listi. Cena je zaradi tega tako nizka, ker je letina izredno dobra ter je grozdja obilo na razpolago. Letosnja trgatav grozdja v šibeniškem okrugu bo po poročilih tako po kvaliteti kakor po kvantiteti boljša od lanske. Pojavilo se je pa pomanjkanje sodov, ker imajo vinogradniki še mnogo vina od lanske zaloge. — V Chicagi ga to dni plačujejo škatljo po \$1.40 in več. Škatlja tehta od 25 do 28 funtov. To je 12 do 13 kilogramov. V Jugoslaviji bi plačali od 12 do 13 dinarjev za tako škatljo, kar pride okrog 25c ameriškega denarja. Škoda da ni Šibenik kje ob Michiganskem jezeru — kaj?

Vlom v Stari Loki.

V noči od petka na soboto 31. avgusta je bilo vlomljeno v hišo gostilničarja in trgovca Ivana Berganta v Stari Loki. Vlomilci so prišli v srambo skozi kletno okno, klet in vežo. Odnesli so 500 "zeta" in 100 "vardar" cigaret, 100 jajc, več zabele in suhega mesa. Bergant trpi 1500 dinarjev škode.

Smrtna nesreča.

V četrtek 28. avgusta se je v Brežicah smrtno ponesrečil 18-letni Franc Strgar, sin posestnika iz Zverinjaka, pri nakladanju hlodov na postaji. Pri premikanju vagonov je prišel po neprevidnosti med odbijače, ki so mu zdrobili prsni koš. Radi težkih notranjih poškodb je kmalu umrl.

Najden obešenec.

Dne 29. avgusta proti večeru sta dva soferja za mrtvašnico pokopališča v Svečini sede igrala na tamburice. Ko sta se ozrla na za njima stoječa drevo, sta zapazila obešenca. Ko sta to prijavila občini in orožnikom, so ugotovili, da je obešenec identičen z blizu 60 let starim posestnikom Ivanom Maholom iz Zg. Kungote.

Umrl so v celjski bolnici.

dne 30. avgusta 1929 Sebonjšek Marija, stara 58 let, delavka iz Petrovc; istega dne 62-letni rudar Huš Jože iz Mejojnice pri Grižah.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevoev po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telefon: CANAL 0098

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Phone: CANAL 0098

Subscription table with rates for one year, six months, and three months, including postage for foreign subscriptions.

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedar imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.—Za zadnje številko v tednu je čas do četrtič dopolne.—Na dopise brez podpisa se ne ozira.—Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Rusko-kitajski prepir

Vse kaže, da se bo rusko-kitajski prepir radi zasačenja Vzhodne železnice v Mandžuriji izgubil, kakor se izgubi voda, ki priteče na pečena tla. Meritorično se ne moremo spuščati v prepis sam, ker je zelo težko reči in dognati, na kateri strani bi bila pravica.

Ko je imela sedanja Rusija veliko besedo pri Kitajcih, jim je šepetala na uho, da ni treba imeti nobenih pomislekov, ko gre za konfiskacijo tujega imetja. Kitajci so dobro razumeli in so tako postopali, ko je šlo za tuja posestva ob Yantze-Kiangu.

“Za Chiang-Kai-šekovimi banditi se vidi ista roka, katera se je opazila pred dvema letoma za banditi Chang-Tso-Lina, ki so napadli poslanstvo v Pekingu. In ta roka ne bo nehala proti nam delovati na vzhodu in zapadu, v Mandžuriji in na Poljskem, v Perziji in Afganistanu, in v vseh delih sveta, kjer se nas more udariti.

Imperialisti v Nankingu so hudo udarili svoj lastni narod, ko so nas prisilili, da smo prekinili diplomatske in ekonomske zveze s Kitajsko. Iznova so izdali Kitajsko in jo spravili v oblast mednarodnih imperialistov, ki davijo kitajski narod.

Nekaj resnice bo na tem, samo zelo malo — doslednosti. V sovjetski Rusiji so se delali silno ogorčene. Velikanske demonstracije so se uprizarjale, in Pravda je pričevala cele kolone rezolucij, ki zahtevajo, “da se kaznujejo vsi napadalci proletarske Rusije”, ogorčeno se govori o “britskih, kitajskih in drugih imperialističnih svinjah”, in opozarja se na krike “dol z MacDonaldi, Briandi in Chiang-Kai-Seki” in “Zivijo svetovna revolucija!”.

Stvar pa zadobi malo drugačno lice, ako se pogleda, kako pišejo o zadevi listi, ki v inozemstvu zastopajo antiboljševiško stališče. “Vozdoroženje” n. pr. v Parizu imenuje ogor-

čenje v Moskvi “skripanje z zobmi, ki ima namen, da zakrije popolno vojaško nezmožnost sovjetske Rusije”.

Med drugim piše: “Ali morejo boljševiki napovedati vojno? Teško. Dejstvo je, da je militarično Rusija zdaj brez moči. Vlada v Nankingu to dobro ume. Ve, na kakšne težave je Rusija zadela l. 1904 v Mandžuriji, in ve, da bi bile težave za sovjetsko Rusijo — pri slabih ekonomskih razmerah — še večje, kakor so bile za caristično vlado. Še več. Sovjeti stojijo pred drugo nevarnostjo. Ako pošljejo armade v Sibirijo, lahko izbruhne dolgo zadržana nezadovoljnost s sovjetskim režimom — in to bi se zgodilo v slučaju kakoga neuspeha — in rdeče armade bi bile odrezane od svojih baz. Bojazen ruskih nemirov je bila izražena tudi v notih Karakhana na kitajsko vlado, kjer se je omenilo bele garde, ki hočejo vdreti v Sibirijo. Tako so vse možnosti proti kaki vojni. Ako se zaplete sovjetska vlada v vojno, bi to pomenilo, da si podpiše sama lastno smrtno obsodbo.”

Prav enako piše tudi S. V. Vostrotin v berlinskem Rulu. Ta mož je izvedenec v vzhodnih zadevah.

Dosedanji potek prepira dokazuje, da Kitajci ostanejo v posesti železnice, ker sovjetska Rusija sicer skriplje z zobmi, ugrizniti pa ne more, ko je vsa vojaška moč le na papirju. Demonstrira se, piše se o banditih in svinjah, in pri tem bo ostalo, ker je Rusija sama v oblasti zelo malo ruskih elementov. Potek utegne to potrditi.

KAJ TEM SHEBOYGANČANOM VSE NA MISEL PRIDE?

Sheboygan, Wis.

Zadnji piknik t. l. v Zeleni dolini! V nedeljo, 22. septembra, priraidimo znova piknik za pokritje stroškov vodovoda na slovenskem pokopališču in parku. Na zadnjem pikniku je znašal čisti dobiček \$500.00. Upamo, da bomo imeli isti uspeh v nedeljo, ker so Sheboygančani upravičeno zelo ponosni na to Zeleno dolino.

Zabava bo izvrstna. Baseball bodo igrali fantje in dekleta. Pijača bo mokra, mrzla in topla. Pečene klobasice, kakor jih samo v Sheboyganu znamo narediti, in pečenka od svinjetine.

Race in petelinčki se bodo po kolesih vozili in srečnemu za sračko skočili.

Naš Turški grad ne prodaja več dolgčas. Po vgladu ustanovitelja R. Turka si je izvolil boljše polovico in je porodil kakor v starem testamentu in po principu “Abraham je rodil Izaka itd.” tri nove “štante”.

Po zaslugi L. Babiča je bil materijal darovan od raznih kompanij in delo zastoj od Mr. Wm. Miller in C. Kováčič Co. Imena vseh darovateljev pričobimo prihodnjic.

Kakor izgleda, bo Turški grad se rodil. A. Hlaban nam bo sezidal peč, kakor zna samo hrvaški licitar, da bomo prihodnje leto v tej peči pekli celega janjca ali prašiča. — Druga kompanija nam bo to zimo zgradila moderno cesarsko kamrico. Tako lepo, da jo tudi Kurja vas ne premore.

Če po šlo vse tako naprej, zna še naš župnik sezidati lepo kapelico in Finžgarjevo gostilno. Imeli bomo svoje Bre-

zje v lepi Zeleni dolini. Ste vabljeni vsi na ta piknik! Cerkevni odbor.

TO IN ONO IZ CLEVELANDA

Cleveland, O.

Izgubili smo zopet enega pionirja. Pred nekako 40 leti je prišel Frank Žnidaršič v Ameriko iz Hinjske fare. Naselil se je v Clevelandu in od teh 40 let jih je 30 prebil v tovarni American Steel & Wire Co. Vzgojil je tri sinove, John, Frank in Joe, izmed katerih sta Frank in Joe tukaj, John pa živi v Ambridge, Pa. Frank Žnidaršič je bil eden izmed tistih lepih tihih značajev, ki se s svojim mirnim pa veselim obnašanjem priljubijo kjerkoli. Vsa leta je bil dober in marljiv faran, najprvo sv. Vida, potem pa sv. Lovrenca. Naj mu bo Bog za vsa dobra dela milostljiv, da bo užival zaslužen počitek in srečo na veke. Sorodnikom naše iskreno sožalje!

V četrtek jutraj, 12. sept. je umrl v bolnišnici Louis Buchar, star 33 let. Doma je bil iz vasi Dobrava pri sv. Križu na Notranjskem. V Ameriki je bival 17 let. Udeležil se je svetovne vojne. Ranjki je bil član dr. W. O. W. ter društva U boj št. 53 S.N.P.J. Tu zapušča žalujočo soprogo, dva otroka in brata Franka, ki ima trgovino na Holmes Ave. V starem kraju zapušča starše, brata in sestro. Pogreb se je vršil v soboto jutraj iz hiše žalosti na 20100 Nauman Ave. v cerkev sv. Kristine pod vodstvom A.F. Svetke Co. Naj bo ranjekemu ohranjen blag spomin, preostali sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Tožbo za \$50.000 je vložil proti našemu councilmanu, John L. Mihelihu, bivši mestni detektiv Oehme, ki pravi, da

je Mihelich kot predsednik posebnega preiskovalnega oddelka oblatil njegov značaj, ker je rekel, da njegova telesna pohabljnost izhaja iz nemorralne bolezni, ne pa iz poskodb, ki jih je dobil pri izvrševanju službe. Kot znano, je Oehme tisti možak, ki je nastopil kot glavna pričica proti bivšemu councilmanu Flemingu, češ, da je izsilil od njega odkupnino, nakar je izposloval zanj odškodnino pri mestni vladi. — No, Mihelich si radi te tožbe menda ne bo delal sivih las!

V soboto in nedeljo 15. septembra se je vršila poročna slavnost Mr. Anton Lauriča v Grdinovi dvorani. Mr. Laurič je poročil Miss Dorothy Phillips. Prišlo je mnogo prijateljev od blizu in daleč. Največ jih je bilo iz Pennsilvanije.

Teta štokrlja se je oglasila pri Mr. in Mrs. Rud. Škerij na 15621 Holmes Ave. in je pustila v spomin krepkega fantka, prvorojenca. Dobil je ime Evgen. Iskrene čestitke!

MIRAMARE

Miramare, grad avstrijskega nadvojvode Maksimilijana, čegar tragična usoda je prizadela tudi znatno število Slovencev in Hrvatov, je veljal prej kot ena najbolj romantičnih točk sveta. Tudi danes še napravlja s svojimi zobčastimi, kakor alabaster belimi nadzidki, dvigajoč se iz sinjega zaliva, obkroženega s temnimi cipresami — čaroben vtis. To pa ne s svojo arhitektonsko obliko, saj je njegov stavbenik brez vsake lastne fantazije postavil na skalno steno v Tržaškem zalivu enostavno kopijo angleškega gradu Windsor-castle. Toda s svojo okolico vred izvaja ta igračka na gledalca vendarle pretresljiv čas, to pa zaradi tragičnih scene, ki kakor koprena leže nad njegovimi belimi zidovi.

Miramare — ime, ki so si ga mogli izmisliti samo romantiki romantične dobe — predstavlja kraljevski sen, ki je bil kmalu dosanjan. Komaj dograjen in s knežjim sijajem — ki pa vedno spominja na gladišče in kulise — opremljen, je grozljivo kmalu postal mrtvaški spomenik svojemu zgraditelju. In sedaj že dolga desetletja leže na njem po njegovih prostorih sence osamelosti, brezsmotnosti in otočnosti. Z dragocenosti, ki so povečini redkosti, je dal Maksimilijan natrpati te sobe, dvorane, spalnice in predsobe. Toda kljub vsemu sijaju in kljub prečudnemu lepemu razgledu po morju, ki se fantastično sinje blesti skozi vsa okna, veje po vseh teh prostorih smrtno žalosten čut hladnosti, izumetničenega razkošja, lepote brez duše.

Nerazumljivo je, kako so mogli Habsburžani po tragični smrti prvega grajskega gospoda še prebivati v tem mrtvaškem muzeju, v tem gradiču,

ki se zdi kakor začaran grad iz minolih dob. Maščeval se je še nad vsakim izmed njih: nad Francem Ferdinandom, ki se je od tu odpeljal v Sarajevo, kakor tudi nad Karlom, ki je preživel v Miramaru najlepša poletja svoje otroške dobe, umrl pa je na Madeiri. . .

Danes je postal Miramare, ki ga stražijo italijanski kasteletani, tudi uradno muzej, kar je dejansko bil v tistem trenutku, ko je lahka ladjica odpeljala Maksimilijana na “Novararo”, ki je čakala nanj na odprtem morju. Ta avstrijska vojna ladja je ponesla nadvojvodo v njegovo mehikansko pustolovstvo in ona je pripeljala nazaj njegovo od puškinih krogelj preluknjano truplo. Ko hodimo danes po teh prostorih ki jih italijanski uslužbeni krasi vsak dan s svežimi cveticami, in si ogledujemo redke dobre in številne slabe slike, ki predstavljajo same postaje sijajne cesarske pravljice s tragičnim koncem, čutilo na vsakem koraku, kako zelo je postala Avstrija romantičnega nadvojvode in njegov Queteraro — samo še zgodovina. Davno izsanjana in samo tu še žalostno, pošastno živeče sanje.

Čudovito idilična je grajska luka, v kateri se zrcalijo pisana rjubiška jadra. To je mir. Morje se blišči v svoji nepopisni sinjini v majceni lučici. Ribjci suše svoje mreže, v kopalšču in po obalnih čerch pa vrvijo veselo življenje. Na najvišji skali se dviga gradič iznad črnih cipres.

Ob vzhodu v park dobimo za pet lir vstopnico, s katero smemo v grad. Sluga nosi na plavem našivu italijansko kraljevo krono in strogo pazi na to, da nihče nespodljivo oblečen ne prestopi praga. Kdor v teh vročih dneh pusti suknjič doma, ga sluga neizprosno zavrne; iz zadrege si je moči pomagati na ta način, da si pri bližnjem gostilničarju izposodimo suknjič.

UGODNE ŽELEZNIŠKE ZVEZE MED CHICAGO IN NEW YORKOM

Chicago, Ill. — Med obema največjima mestoma v Zed. državam, Chicago in New Yorkom, bodo počeniš 29. sept. vozili vlaki podobno, kakor vozijo iz mesta v predmestja, namreč skoraj vsako uro. Kakor javlja žel. družba Pennsylvania Railroad, bo upeljanih 12 brzovlakov na tej progi. Namesto dosedanjega enega 20 urnega vlaka jih bo vozilo 6, in poleg teh pa šest vlakov z voznim časom 20 ur in 50 min.

V “Am. Slovincu” izhajajo najzanimivejše povesti. ali jih čitate?

Ali ste se že odzvali? — Tako v jokajočem tonu vprašujejo v Klepetalcu. Pravijo, da do konca tedna je cilj socijev zbrati 50 tisoč dolarjev. — Ljudje pa pravijo, enkrat so nas potegnili z milijonskim fondom — a nečjejo nikada više. . . To najbolje ve tudi tisti Tone, ki po Chicagi kljuka pritiska in klepetalca vsiljuje. . .

To pa bo zanj! — Klepetalčev Francelj se je zagledal v Jutrove ženitbene oglase. Kar poskakoval je na stolcu, ki jih je čital. Baje se ga je lotila nova živahnost in sicer hujska od one, o kateri je nekoč Zvonko zvončkal. . .

Koritarstvo. — Ta bolezen je med lawndalskimi sociji vseh baž dobro poznana. Eden drugega odrijava in pri tem se poslužuje vseh mogočih žargonov pri medsebojnem ljubimkovanju. Pokojni Jože je bil vsem hudó v napatje že nekaj let. V javnosti se to ni čulo, pač pa šepetalo med Franceljni, Andrejčki in Ivančki. Klepetalec je začel te dni prinášati na plan notranje maslo, ki pokazuje lawndalske socije v pravi luči. Celó podkupovati so hoteli eden drugega. Pri Klepetalcu tega ne delajo, da bi bili sami boljši od onih, pač pa je njih trma taka, da želijo skočiti sami v vodo, samo da še druge potegnajo v njo. . . Lepa tovaršija!

Brezplačen oglas. — Iščejo se, ki bi bili sposobni aranžirati akcijo za kak fond. Narodu je dolgčas po vseh akcijah, zlasti se po akciji milijonskega fonda in akciji zavetišča. Ker se je pri teh akcijah tako lepo gospodarilo, je narod dobil veliko zaupanje do voditeljev omenjenih akcij. Saj je kapital ob omenjenih akcij lepo obrestonosno naložen. . . Pojasnila o tem dajejo brezplačno na Cortlandtu in pri sodrugih na 26-ti.

Iz otroškega sveta. Anica: “Mama, iz česa pa so ljudje?” Mama: “Iz kosti, kože, mesa.” Anica: “Povej, kje pa dobi Bog toliko mesa?”

Izjava skopuha. V nekeji občini na deželni pobirali so prostovoljne doneske za gradbo novega oziroma pri farnem pokopališču. Bogat skopuh Stiskavec je odsvolil nabiralca s sledečimi besedami: “Saj ne potrebujemo oziroma pri pokopališču. Čemu pa? Kdor je že enkrat notri, ne more več venkaj, kdor je pa zunaj, si ne želi priti notri. Jaz ne dam nič za ozidje.”

KAKO SE “BRIGVO” UBIJA.

Narodni običaji v slovenskem Korotanu, ali kako se koroški Slovenci zavedajo svoje narodnosti.

Trail, B. C., Can.

(Konec.)

Po dokončani pobožnosti se pa vsak uri, da bo dobil kolikor mogoče lep kraj na trgu, da bo mogel čim natančneje slediti prireditvi “ubivanja brigve”.

Da pa bo vsak vedel, kaj je brigva, hočem jo čisto natančno popisati in istotako tudi zgodovino te navade pristaviti.

Brigva je lesen sod, ki je izdelan iz slabih deščic in ima lesene obroče; velik je kakih 50 cm v premeru in isto tako tudi visok; v sredi ima izdelano luknjo, da se ga natakne na primerno visok drog, tako, da ga mimo jahajoč fantje z

železnimi kolci lahko bijejo.

To izvira iz časov, ko so Turki svoja grozila slovenskim pokrajnam in je opustoševali; v to svrho so se možje urili na iskrnih konjih ubijati to brigvo tako, da so potem v resnici tem lažje sprejeli tisti čas turške hajduke ter jih končno do cela potolkli. Zato so pa ta običaj ohranili v spomin in se ga vprizarja le pri bolj imenitnih slovesih.

Medtem, ko se ljudstvo taru nastaja, so določeni jahati v lepah narodnih oblekah z lepimi iskrim konji vsak na svojem mestu. Po številu jih je šest največ pa deset; vsak sedi prav junaško na svojem ko-

nju, kateri je ogrnjn z lahko odejo, nimajo pa sedla, samo priprišto sede gor; v desni roki drži vsak svoj železni kol, ki je pol metra dolg in je na koncu malo debelejši, z leve roko pa drži konja za vajeti. Tako zasučejo konje v polkrog, da gledajo z glavami skupaj, in ker so večinoma izbrani dobri peveci, jo končno zapojejo; ko pesem skončajo, zasvirajo godci koračnico in jahati se spustijo v gotovih presledkih v najhujšem diru na kakih 70 m oddaljeno brigvo ter vsak ji zada kolikor mogoče močan udarec, potem pa jahajo počasi zopet nazaj na prejšnje mesto, kjer jih ljudstvo z velikim, gromčim aplavzom pozdravlja in hvale: “ali so dobro napravili”. Mnogokrat se kakemu tudi posmehujejo, če se mu kaj skazi.

Nato zapojejo in v spremstvu godbe se zaženejo v diru zopet na brigvo, katera je mnogokrat že v drobnih koscih, če pa ne, tedaj jo morajo jahati še tretjokrat. Ko je brigva zdrobljena, prinesejo dekleta venec, kateri je namerjen tistemu fantu, kateri je zdobil s svojim udarcem brigvo. Ena najbolj uglednih deklet vzame venec v roko ter se postavi z njim k drugu ter draži mimo jahajoč fante, ki si ga hočejo natakni na svoj železni kol. Ker se je pa izkazalo, kateri je junak, zato mora sedaj jahati dotični v spreduju. Zato vlada med zbrano množico največja napetost, ker se gre za dragoceni venec, katerega so dekleta kupile. Fantje se to in zadnje pot malo dalje pomudijo s petjem, na kar se spusti zmagovalce v dir ter natakne lepi venec na svoj železni kol in se z veselim vriskanjem kar zgubi pred drugimi, ki mu sledijo, da bi ga do-

hiteli, ker če bi ga kateri prehitel, je on primoran plačati en sodček vina, kar se pa le težko pripeti.

Po nekaj času se vrnejo počasi prav junaško vsak na svojem konju, ko jih vse navdušeno pozdravlja, ter odskočijo s konjev in jih pošljejo po zanesljivih ljudeh domov. Tem se pa pridružijo ostali fantje od konte. Godci zasedejo klopi pod lipo, fantje pa začnejo iste pesmi kot opoldan. Mlajši fantje, kateri gredo prvokrat pod lipo, imajo nalogo, da pripeljejo vsakemu, kar jih je pod lipo, njegovo dekle, katero mu vsak pove. To se vrši na ta način, da gre z dvelitersko, s šopki okrašeno steklenico, po dotično dekle, ji da steklenico in jo pripelje v krog fantov ter ji predstavi njenega plesalca; ona nato pije iz steklenice, jo poda njenemu plesalcu, potem se pa umakne ne-

pravilno v stran, kjer se ji vse druge pridružijo, ki imajo napraviti vse isto kot ona. Dokler se fantom dovaja dekleta, so oni zaposleni s petjem, ki se samo preneha, ko godci isto zasvirajo. Ko pa imajo vsi svoje plesalke, tedaj zapojejo koračnico in se spustijo z dekleti v ples, ki je pa deloma le kratek, ker se med tem zopet zapoje. Končno pa godba zasviraa par dolgih komadov in vsi se vrte pod lipo, da je veselje. Ko dokončajo ples, se vrnejo s petjem do druge gostilne, kjer je tudi godba; tam jih gostilničar isto lepo pozdravi in jih povabi na svojo plesno dvorano. Tako je ta ceremonija pri kraju.

Vodja fantov zaključil račun in vsak mu ima plačati svoj del. Ker je pa naval tujih tako velik, se fantje bolj umaknejo, da imajo sedeti tujci tudi prilepo se malo veseliti žegna, ker

njim je na razpologo cela noč, ponedeljek do torka jutraj; nekateri celo še cel terek se zabavajo pri najboljšem razpoloženju.

Zato se pa vsede vsak v kako zatišje, ker si v družbi svoje izvoljenke teši svojo zejo z okusnim vinom. Tu pa tam pa zadoni lepa, dobro izučena pesem, kakor n. pr. “Domovina, mili kraj” in več slinih; vmes se zapoje tudi kaka nemška, ker tej množici je treba tudi ustreči, ker velik del jih je iz bližnjega trga Šmehov (Har-magor), ki so pa samo Nemci.

Tako so se ohranile te lepe zgodovinske narodne šege do danandene, le žal, da take prireditve vprizarjajo sedaj tudi na nemških krajih, to pač le za to, ker ne vedo, da so to le pristni slovenski zgodovinski običaji, ker drugače bi oni tega ne vpeljaval, pač pa preko se malo veseliti žegna, ker

(Dalje na 3. strani.)

OD DIVJAKA DO VSEUČILŠKEGA PROFESORJA

Bata Kindai Amgoza Ibn Lohragola ali mr. Pavel Emanuel, po rodu divji črnc, po poklicu vseučilški profesor, prejel na Škotskem, sedaj v Ameriki, pripoveduje o svojem življenju:

"V Ondoškem pragozdu južno od Timbuktu leži majhna naselbina docela golih črncev, ki se nikoli niso videli belega človeka. Pač pa so slišali o "belcih". Ali res žive taki ljudje? Ali pa so morda živeli kdaj v davnini in potem izumrli? To me je malega, nagega devetletnega črnca neizrečeno zanimalo. Zakaj nisem poslušal svoje ljube mame, ki me je tako svarila in me skušala prepovoriti, naj se odrečem svoji goreči želji, da bi našel kje "belega moža"!

"Vse te grozne povesti pa niso zalegle. Bilo nas je 14 malih, docela golih zamorčkov ki nas je neka noč zvbila iz domače vasi na pot, da bi našli "belega moža." Šli smo in šli in doživeli v brezskrbnem pragozdu vsa mogoča pustolovstva in strahote. Zašli smo, napadale so nas divje zveri, a najbolj nas je preganjal strah: beli mož. Ponóči smo spali zviti v klopčič, kakor opice v mrežah plezalk na visokih drevesih; hranili smo se z bananami, palminim sokom in drugimi sadeži. Drug drugemu smo izsesavali kri, če je katerega pičila kača, in si z zobmi iztrgali ranjeno mesto. Kakor blazni smo kričali in grozi: "Beli mož! Beli mož!" Skopali smo si jama, zlezli vanjo in si cele dni nismo upali iz nje — iz strahu pred belim možem.

"Tako smo blodili in begali mesece in mesece. Tedaj pa zaslišimo nekega dne bučanje in zamolklo bobnenje. Morje! Končec sveta!

"Polagoma smo se navadili na morje, o katerem preje nikoli nismo nič slišali; prišli smo bliže in videli, kako črni ljudje skačejo v treh velike ribe, ki jih ne ugrizne, ker je "zagovarjajo" s petjem. Ribarje nese ljudi k nečemu velikemu, ki leži tam zunaj na gladini; nanj splezajo črni ljudje. Ono veliko neznano izgine potem naenkrat za cele tedne, potem se pa nekega dne vedno zopet prikaže. Nas 14 zamorčkov se je najprej skrivalo v gošči; sčasoma pa smo postajali predrzni. Na obali smo našli veliko mrtvo ribo, skočili vanjo in po večdnevni poizkusih smo slednjič prišli do onega velikega; po vrveh smo splezali gori . . . srca so nam drhtela, v glavi je šumelo . . . tu, tu je — beli mož! Sami belci možje!

"Kakšno razočaranje! Kje je veliki gobec in pahljaja na nogi? "Skoraj tako lepi so, kakor mi," smo se menili med seboj zamorečki; "če bi jim le ne visela okolo života tista čudna koža!" Sicer pa nismo mogli niti trenotek postati, marveč smo neprestano poskakovali, ker so nas gladka lesena tla silno zgačala.

"Na krovu se za nas ni nihče zmenil, saj so bili navajeni, da so otroci domačinov prihajali na krov in tamkaj skakali do odhoda ladje. Nenadoma pa se je ono veliko streslo in dalo od sebe pretresljiv glas. V divji grozi je planilo 13 zamorčkov, ki se nikoli niso slišali o ladjah, o znakih za odhod ali celo o morskimi volkovih — in se vrglo čez krov v zaliv Zlate obale. Z bliskovito naglico so hlastnila žrela morskimi pošasti in voda se je pordečila . . .

"Ostal sem sam od štirinajstih. Zbežal sem nizdol v prostor za stroje, se zvil v klopčič, gledal in strmel od groze in začudenja. Ko sem zopet prišel k sebi, sem začel vrešče kričati in klicati svoje tovariše: "Keftala! Colouoomi! E-kušeka!" Nobenega odgovora. Velika stvar se vrtil in zbljibe; postane mi slabo in zgrudim se na tla.

"Prišli so mornarji in me opazili; nekaj so mi govorili in se me hoteli dotakniti. V divji grozi sem planil nanje, jih praskal, grizel, tepel. Vrgli so me v kabino in zaprli vrata. Tod in tam se je odprla špranja, jaz pa sem se v samobrambi vedno zopet zakadil proti ljudem. Porinili so mi v kabino krožnik z jedjo. Izprva se mu nisem upal približati; toda dišalo je dobro, slednjič sem pokusil in bilo je okusno. Snedel sem — snedel bi bil trikrat, petkrat toliko.

"Postajalo je hladno in vedno hladneje. Prestajal sem strašne bolečine od mraza. Vrgli so mi "kožo" belega moža, kaj bi z njo? Opazil sem, da je prijetno ždeti na njej. Potem so prišli beli možje, me zgrabili in me hoteli vtakniti v hlače. Kričal sem, besnel, praskal, grizel — in pustili so me. V blaznih bolečinah sem ležal na tleh in si pel, tiho ihteč črnske uspanke.

"Polagoma sem postajal kročekjši, pogledoval sem skozi špranjo pri vratih, a vedno zopet zbežal v kot, če so se oglasili koraki. Slednjič se je velika stvar ustavila. Skozi špranjo sem opazil zemljo, splezal z ladje in začel teči, teči, nag kakor sem bil, po cestah Glasgova. Kamenje me je zgačalo . . . bilo je tako mraz . . . Ljudje so zijali in se smejali. Potem pa mi je prišel nasproti prijazen mož, me vzela seboj v svojo hišo in me vzgojil. "To je bilo l. 1896."

Za to "dobroto" pa Ibn Lohragola "belemu možu" ni hvaležen, marveč zaključuje svoje pripovedovanje s pekočo tožbo: "O, da bi bil raj tedaj v pragozdu umrl, da bi me bili rajje izročili sovražnim čarovnikom, nego tej mrzli, oblastni civilizaciji belega moža!"

Naročajte najstarejši slovenski list v Ameriki "Amerikanski Slovenec!"

V NAJEM stanovanje, svetlo in zračno, 4 sobe, kopalnica, na novo preslikano; nizka najemnina. Vprašajte najemnika na 2. nadstropju na 1903 W. 23rd Street, Chicago.—Tel. Graceland 0962. (2883)

ŠEST DNI PREKO OCEANA najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih: MEXIQUE, 9. oktobra (11. dop.)

FRANCE, 11. okt. (6. zveč.), 22. nov. (10. zveč.)

ILE DE FRANCE, 18. okt. (7. zv.), 27. sept. (4. pop.)

Najkrajša pot po železnici, vsakdo je v posebni kabini a vseni modernimi udobnostmi. — Pijača in slavná francko kuhinja. Izredno nizke cene. — Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali French Line 213 N. Michigan Avenue, Chicago, Ill.

RAZNOTEROSTI.

OSTANKI KRALJA JANA.

Leta 1810. je vzel 14-letni sin cesarja Henrika VII. Jan češko princezino Eliško, in se je s tem za deželo pričela nova, luksenburška doba. Trajala je dobro stoletje in obvarovala kraljestvo razpada po usodnem koncu domače Pšemislave dinastije. Na Francoskem odgojeni kralj Jan je vselej vzdrževal ozke stike s papeževim dvorom (avignon-sko prognanstvo). Tudi na Češkem so izpodrinili pod njim romanski kulturni vplivi doseždanje, v narodnem oziru toliko nevarne nemške. Kralj Jan, srednjeveški neumorni vitez, je bil dober diplomat; pridobil je svojemu sinu, Karlu VI., cesarsko rimsko krono, Karel, "oče domovine," kakor so mu pravili hvaležni Čehi, je otvoril za Prago zlato dobo. A tudi njegov oče bi bil dober kralj če se ne bi naveličal brezizglednega spora z oholimi upornimi češkimi velikaši. Brezdenarja, s peščico vojakov, se je vse življenje vojskoval od Francije do Orgrse in od Balkana do Adrije, premagal Habsburgovce, se trikrat udeležil litevske križarske vojske in osvojil bogato Lombardijo. Tudi njegova junaška smrt je še vedno najslavnejši spomin češke zgodovine. L. 1346., že nad 50 let star in popolnoma oslepel, se je udeležil bitke pri Cresiju in francosko dedščino. Angleži so premagali od dolge poti utrjene Francoze in begunci so klicali tudi kralju Janu, naj reši svoje življenje. Stal je s svojo četo v zadnji vrsti in se še ni udeležil boja. A slepi kralj je ponosno odvrnil: "Bog ne daj, da bi utekel češki kraj z bojnega polja! Tega pač nikoli ne bo storil!" Privezati je dal svojega konja med konja dveh viteзов in junaško posegel v izgubljeno bitko. Umrl je z neštevilnimi meči in sulicami prebeden v največji gneči s petdeseterico čeških viteзов po tem, ko so odpeljali oprode na njegovo po-

velje že ranjenega prestolonaslednika Karla, dasi se je ta še tako upiral. Pogumnega kralja so pokopali na nekem gradu v sedanji Saarski deželi. Pred kratkim je naprosila češkoslovaška vlada lastnika gradu, naj dovoli prenesti ostanka v Prago. Dobila je dovoljenje, a luksenburška vlada je vložila protest. Smatra viteškega kralja za Luksenburžana in je zahtevala, naj ostane njegovosti na dosedanjem kraju ali pa se prenesejo v Luksenburg. Češkoslovaška vlada ni hotela popustiti. Zdjaj sta se obrnili obe državi na Nemčijo, da bi kot posredovalec rešila njun spor, in sta se že naprej zavezali sprejeti sklep nemške vlade.

ZDRAVNIK OBOJEN NA SMRT.

Pred porotnim sodiščem v Bonnu je bil 18. m.m. obojen na smrt zdravnik dr. Richter. Dr. Richter je imel ljubavno razmerje s precej starejšo poročno žensko - gospo Mertensovo. Ko je došlo do škandala, je dr. Richter na sodni razpravi po krivem prisegel, da odnošaji med njima in Mertensovo niso bili intimni. Ko je mož Mertensove umrl, bi se je bil dr. Richter, ker ga je silila, naj jo poroči, rad rešil, a ona ga ni izpustila. Dr. Richter je slednjič pri zdravniški preiskavi črevesa zastrupil s 'strofantinom,' strupom, ki ga uporabljajo črnci Centralne Afrike za zastrupljenje pšic, v Evropi ga pa v zadnji dobi uporabljajo zdravniki za ojačanje delovanja srca. Ker strup ne deluje potem prebavit, marveč neposredno v krvi in ima razen tega lastnost, da ne pušča za seboj nobene sledi, se ga je poslužil zdravnik v nadi, da umor ne pride na dan. Mertensova je pa opazila, kako si je zdravnik pred preiskavo stresel na oprtnik bel prašek in ob preiskavi je začutila pekoče bolečine in takoj sumila, da jo je dr. Rich-

ter zastrupil. V obupnem boju se mu je iztrgala iz rok in hitela v bolnico, dr. Richter pa za njo. V bolnici je Mertensova vila roke in kričala, da je zastrupljena; toda dr. Richter je zdravnikom pošepetal, da je ženska histerična, narkar so jo oddali na psihiatrični oddelek. Tam so jo našli čez pol ure že mrtvo. — Dr. Richter je ves čas tajil, da bi bil Mertensovo zastrupil in rekel, da se je Mertensova k večjemu sama zastrupila, samo zato, da bi bila vrgla krivdo nanj in ga uničila. Toda dognali so, da je bil dr. Richter v lekarni zahteval strofantin čisto izrečeno v trdi obliki in ga potem uporabil na docela nepravilen način. Vse izjave izvedencev so se glasile proti dr. Richterju. Profesor Fuehrer je naravnost izjavil, da je treba bolnike zavarovati proti zdravnikom in da se strofantin ne sme prodajati drugače nego že pripravljen kot raztopina. Sodišče je dr. Richterja obojilo na smrt, zaradi svoječasne krive prisige na dve leti ječe. Razzsodba je na obtožnica, ki se je ves čas zagovarjal z največjo hladnostjo in bil očividno prepričan, da bo oproščen, delovala uničujoče.

POZABLJENI OTOKI.

Na severu velikega otoke Borneo v Tihem oceanu leži otočje Turtel z 220 prebivalci. Prvotno je spadalo k velikemu otočju Filipinov, ki je bilo pod špansko nadoblastjo. Ko je pa v pariškem miru Španija odstopila Filipine Ameriki, so na te otoke diplomati popolnoma pozabili. Kasneje so otoke priznali Ameriki. Sedaj je pa nastopila Anglija in trdi, da ima vsled nekkih prejšnjih pogođb s Španijo popolno pravico do tega pozabljenega otočja.

ITALIJA IN JUGOSLOVANSKA TRGOVINA.

V prvem polletju tega leta je Italija kupila v Jugoslaviji za 890 milijonov dinarjev blaga, prodala v Jugoslavijo pa za 421 milijonov dinarjev. Glede jugoslovskega izvoza zavzema Italija prvo mesto z 30 odstotki, glede uvoza pa četrto z 11.5 odstot.

IZ DOMOVINE.

Iz Trbovelj.

Umrlí so: Brodnik Uršula, gostilničarka, 74 let; Kramer Aleksander, rudar v poklju, 84 let; Medvešek Alojzij, delavec, 22 let; Sekili Anton, sin rudarja, 1 in pol let; Baumkirchner Leopold, sin delavca, 2 leti; Ranzinger Matilda, žena rudarja, 33 let; Bokalj Daniela, hči rudarja, 5 let; Hribšek Ana, delavka, 62 let.

Umrlí so v Ljubljani

v času od 24. do 28. t. m.: Ana Rozman, mestna uboga, 74 let, Japljeva ulica 2; Marko Matija Gorup, paznik v poklju, 78 let, Vilharjeva cesta 3; Rasto Ahlin, trgovski družabnik 19 let, Celovška 56. — V bolnišnici so v istem času umrli: Rozalija Baš, vdova rudarja, 41 let, Kodeljevo 269; Avgust Rovšek, sin šoferja, Brdo pri Viču; Jožefa Medvešek, žena sluge, 51 let, Senovo 77; Boris Marušič, sin ličarskega pomočnika, 1 in pol leta, Vižmarje 49; Ivana Mav, žena posestnika, 43 let, Lukovica; Andrej Pipa, kovaški pomočnik, 77 let, Koseze 13.

Poplava porušila most pri Tuzli.

Strašno neurje, ki je razsajalo v torek 27. avg. v Bosni in Hercegovini, je povzročilo ogromno škodo tudi v Tuzli in okolici. Zgodnji jutranji vlak ki je vozil iz Doboja v Tuzlo, je le slučajno ušel strašni nesreči. Čim je namreč krenil preko mosta pri Petrovem selu, se je most zrušil s silnim treskom. Veliko škodo je utrpela tudi postaja Bukinje, kjer je poplava odnesla za 300.000 dinarjev raznega materijala. Na progi Doboj-Maglaj je voda odplovila cel breg. Človeških žrtev neurje k sreči ni zahtevalo.

Retirani Jugoslavlani v Trstu.

Paris, 30. avgusta. Nocojšnji "Temps" objavlja vest, da so italijanske oblasti v Trstu aretirale večje število Jugoslovanov. Te aretacije opravčujejo italijanske oblasti s špijo-nažo.

PEČ NA PRODAJ.

Peč za trdi premog, dobro ohranjena, se proda po nizki ceni. Vprašajte na: 3205 So. Avers Ave., Chicago. (2889)

KVALITETA — TOČNOST POSTENJE

A. F. WARHANK zanesljivi lekarnar — zalo-ga fotografičnih potrebščin. 2158 West 22nd Street vogal Leavitt cesti CHICAGO, ILL.

KAKO SE "BRIGVO" UBIJA.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

ziralí! Tako se praznuje dan sv. Mihaela pri nas na Brdu. Zali-bog se ne morem udeležiti, da-siravno vem, da me bodo pogrešali, posebno mamica in oče se bodo jokali, ker njih najmlajši, "cartelček", že drugo leto več ne praznuje žegnanja. Zato si pač smem le vse v mislih predstavljati, kako je to vse lepo bilo . . .

Kaka čuvstva navdajajo dotičnega, ki je bil svojčas navzoč sodelovalec pri takih prireditvah, to si vsak čitatelj lahko sam predstavlja, ker ima vsak dosti snovi ob pogledu na svojo preteklost. Noče se pa pregloboko domisliti in vse dobro, ker drugače bi se čutil v tej samoti preveč nesrečnega.

Zato rajši končam ter pozdravljam vse čitatelje A. S., posebno pa člane kanadskoslovenskega kluba. Bog Vas živi!

Vedenov Francej!

ŠIRITE AMER. SLOVENEK!

FARMA NA PRODAJ

Za \$3,800.00 lahko kupite farmo, obstoječo iz 80 akrov zemlje, ležečo ob W. S. cesti št. 10, katera bo tlakovana s cementom prihodnje leto. Na farmi je lepa hiša, hlev in vodnjak z dobro pitno vodo. 85 akrov je zorane zemlje, na ostalih 45 akrih so pašniki in drevje. Poleg farme je jako velik in lep golf park; zdaj pa tudi gradijo nasip, da bodo napravili veliko jezero. Ob jezeru bodo zgradili dosti malih hiš za poletne izletnike. Ta Farma bo jako pripravna v poletnem času za prodajo okrepčilnih pijač in za serviranje izletnikom s pečenimi piščeti, kar donaja velik dobiček. Truk za "odvažanje" mleka pride vsak dan. Farma je blizu šole in 6 milj oddaljena od Neils-ville, glavnega mesta Clark County. Na prodaj je za nizko ceno, ker potrebujejo denar za izboljšanje parka. Kogar veseli kupiti to lepo ležečo in rodovitno farmo, naj takoj piše na spodajšnji naslov, in po-ve čas, kdaj si jo pride ogledat. Naslov Ignac Cernik, Willard, Wis., Clark County. (2886)

NEPREBAVO

pogostokrat povzročite s svojo lastna brezskrbnostjo. Jeste prehitro, preveč in mnogo takih obedov, ki vam ne prijaio. Zato uživajte TRINERJEVO GRENKO VINO redno pol ure pred vsakim obedom. Očistilo bo vaše drobovje in vam povrnilo zdrav apetit. Prijetno ga uživati.

ROJAKOM

ki se jim ne dopade, kjer žive in se nameravajo seliti, priporočamo, da si ogledajo Milwaukee.

V slučaju, da nameravate kupovati dom, trgovino ali obrt, zglasite se pri nas za nasvet.

Na prodaj imamo želez-ninske, grocerijske, mesar-ske trgovine, gostilne, eno-ali večdružinske domove itd.

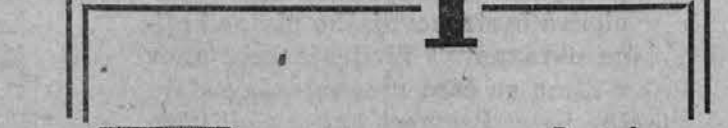
RIGHT REALTY CO. Ermens & Oevirk 502 National Avenue, Milwaukee, Wis. Telephone: Hanover 308.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za premog — drva in prevažanje pohištva ob času selitve. Pokličite ROOSEVELT 8221. Louis Stritar 2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

PEČI ZA PEČENEC-WAFFLE

\$1 TAKOJ

Bersted Waffle skupina, \$10.95 (na levi) Okusna skupina, za postrežbo z zlato rujavimi pečenci, izredno cena ta mesec Samo \$1 takoj.

\$16.75 UNIVERSAL PEČICA, samo \$12.95 (na desni) Lepa zunanost; garantirana, zanesljiva. Dober kup za \$12.95. Samo \$1 takoj.

FEDELKO Posebnost \$7.95 (na levi) Čislana, ker se hitro segreje. Zanesljiva, lepa zunanost. Izredna vrednost. Samo \$1 takoj.

Za vsa nakupe na obroke se prištevajo mali prenosni stroški.

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

72 West Adams Street — Pokličite RANdolph 1260, lokalno 832. 456 Broadway 2925 W. Madison St. 822 W. 63rd St. 2618 Milwaukee Ave. 1824 S. Ashland Ave. 3460 S. State St. — 2350 E. 92nd St. 11116 S. Michigan Ave.

IZDAJAJO SE FEDERALNI KUPONI.

21. oktobra 1929. bo, kakor veste, električna šarnica stara petdeset let. Ta stara občinitelj iznajditelj Thomas A. Edison se bo slavil po vsem svetu kot "ZLATI JUBILEJ LJUDI". Mr. Edison sam bo častni gost pri obedi, ki ga bo priredil Henry Ford in bo la banketne dvorane govoril američkemu narodu po radio, ki boj izvešan po celi državi. Chicago se pripravila na veliko proslavo tega dne-vošiče, kateri bo prisostvovalo na stotine ljudi. Podrobnosti lokalne proslave se bodo objavljale od časa do časa, ko bodo v tisku. Potrebna, ki vam jo daje Commonwealth Edison Co. bi se bila množica brez veličnih imenih Mr. Edison. Ako se ozimate v oni časi davninah Edisonovih električnih postavljal, lahko brezplačno dobite sanitarij in podoben članek, ki se naj tiskava v New York Herald 21. dec. 1879, ki objavlja Edisonovo imanjstvo električne luči, z vsami podrobnostmi in slikami. Dobite tudi historično knjižico, ki opisuje Edisonovo delav-ne življenje.

1879.....1929 Light's Golden Jubilee

LEO MLADIČ

ICE CREAM PARLOR 1941 W. 22nd St., Chicago Tel.: Canal 4446. Smodke, cigarete, tobak in raznovrstne slaščiice. Gostom so na razpolago domači prigrizki in druga okrepčava. Vsem se priporočam v naklonjenosti!

ZADNJI PIKNIK

V LETOŠNJEM LETU se bo vršil v nedeljo, 22. septembra '29 na Keglovem vrtu v Willow Springs, Ill. PRIREDI LASTNIK SAM. Prigrizek brezplačno. — Izvrstna postrežba v vsakem oziru. PRVOVRSTNA GODBA ZA PLESALCE. Povabljeni ste vsi Slovenci iz Chicage, Jolietta in okolice, da se še zadnjikrat letos razveselite v prosti naravi. Dobrodošli. ANTON KEGL.

A. Grdina & Sons

TRGOVINA S POHIŠTVOM IN POGREBNI ZAVOD 6017-19 St. Clair avenue in 1053 — E. 62nd St., ... Cleveland, Ohio. TELEFONSKA SLUŽBA DAN IN NOČI Randolph 1881 ali Randolph 4550 PODRUŽNICA: 15303 — Waterloo Road — Phone Eddy 5849

SIR H. RIDER HAGGARD:

KLEOPATRA

Iz angleščine prevel: Jos. Poljanec.

Olimp, kakšno moč ima ljubosumnost, tista majhna zagvozdca, ki ima vseeno moč, da razčesne drevo kraljestva, tisti tajni meč, ki lahko reže kraljem usodo! Ona ni mogla prenašati — utaji, Karmion, ako moreš, zakaj sedaj mi je jasno vse! — da bi človek, kate-rega je ljubila, postal moj mož — mož mene, katero je on ljubil! Zavoljo tega mi je odgovorjara za večjo spretnostjo in duhovitostjo, kakor mi je mogoče povedati, in mi dokazovala, da ne smem na noben način tega storiti, ampak odpotovati k Antoniju. Za to najlepša hvala tebi, Karmion, sedaj pač lahko rečem, ko je vsega konec. Njene besede so me res prevzele zoper Harmakisa in podala sem se k Antoniju. In vsled ljubosumnosti one zale Karmion in ljubezni človeka, s katero sem se igrala kakor z liro, se je bilo vse to zgodilo. Zavoljo tega je Antonij propadel in umrl in zavoljo tega moram tudi jaz nočjo unreti! Oj, Karmion! Karmion! Za mnoge reči boš morala dati odgovor, zakaj ti si izpremenila zgodovino sveta! A vendar ne želim niti v tem trenutku, da bi bilo drugače!

Umolknila je za nekaj časa in si zakrila obraz z rokami; in ko sem se obrnil sem videl na licih dvornice Karmion debele solze.

"Kaj pa je s tem Harmakisom?" sem vprašal, "kje pa je sedaj, kraljica?"

"Kje je? V Amentiju, kajpada — kjer se morebiti pomirja z Izido. V Tarzu sem videla Antonija in ga vzljubila, in od tistega trenutka mi je bil Egiptčan zopr in sem prisegla, da ga končam; kajti zavržen ljubimec mora biti mrtev. Ker je bil ljubosumen, mi je rekel nekaj besedi prav slabega pomena, in to celo pri tisti gostiji z biseri; zavoljo tega sem ga hotela še tisto noč dati umoriti, preden pa se je dejanje izvršilo, je izginil."

"Kam pa je odšel?"

"Tega pa ne vem. Bren, ki je bil poveljnik moje telesne straže in se je lani odpeljal na sever v svojo domovino, je prisegal, da ga je videl, kako je vzplaval proti nebu. Ampak v tem pogledu nisem verjela Brenu, ker se mi dozdeva, da je rad imel tistega Harmakisa. Resnica pa je, da je utonil na morju blizu Cirra; morebiti nam more Karmion povedati, kako je bilo."

"Jaz ti ne morem ničesar povedati, kraljica: Harmakis se je izgubil."

"In prav je, da se je, Karmion, zakaj bil je človek, s katerim ni bilo, da bi se igral — vendar sem ga poboljšala, jaz trdim! No, bil mi je orodje za moje namene, vendar ga nisem ljubila in še celo sedaj imam strah pred njim. Bilo mi je namreč, da sem v najhujšem boju pri Akciju slišala njegov glas, ki me je pozival, da naj bežim. Hvala bogovom, da se je izgubil, kakor praviš, in ga ni mogoče najti."

Jaz sem mirno poslušal to govorjenje, pri tem po sem napel svoje moči in sem s pomočjo svoje umetnosti vrgel samo svojega duha na duha Kleopatrate, tako da je čutila navzočnost izgubljenega Harmakisa.

"Oj, kaj pa je to?" je rekla. "Pri Serapisu! Strah me obhaja! Dozdeva se mi, da čutin Harmakisa tukaj! Spomin nanj me obdaja kakor povodenj, dasi je že deset let tega, kar je mrtev! Oj, ob taki uri je to nekaj groznega!"

"Oj, kraljica," sem ji odgovoril, "ako je mrtev, potem je lahko vsepovsod in baš ob takem času — ob času tvoje smrti — je kaj lahko, da se ti približa njegov duh, da pozdravi ob odhodu tvojega."

"Ne govori tako, Olimp. Nočem več videti Harmakisa. Račun med nama je prevelik, na

drugem svetu pa si bova morebiti bolj enaka glede tega. Oj, groza mineva! Samo moji slabi živci so to povzročili. Veste, zgodba o tem bedaku je pomagala, da smo lahko prebili to najtežjo vseh naših ur, uro, ki se konča s smrtjo. Zapoji mi, Karmion, zapoji; tvoj glas je jako prijeten in rada bi zazibala svojo dušo v spanje. Spomin na tistega Harmakisa me je čudno prevzel! Zapoji mi torej poslednjo pesem ki jo bom slišala iz tvojih sladkih ust, poslednjo izmed toliko pesmi!"

"Prežalostna je ura, da bi pela, kraljica!" je rekla Karmion, vendar je vzela harfo in zapela z mehkim tihim glasom.

Njeni zvoni glasovi so utihnili; pesem je bila tako prijetna in žalostna, da je Iras začela jokati in da so se svitile solze prikazale v voharnih očeh Kleopatrate. Samo jaz nisem jokala; meni so se bile solze posušile.

"Otožna je bila tvoja pesem, Karmion," je rekla kraljica. Ampak prežalostna je ta ura za petje, kakor si prav rekla, in ta žalostna pesem je prav primerna za to uro. Zapoji mi jo še enkrat, ko bom mrtva, Karmion. Sedaj pa slovo godbi in približajmo se koncu. — Olimp, vzemi oni pergament in piši, kar ti bom narekovala."

Vzel sem pergament in črtalo in pisal v rimskem jeziku:

"Kleopatrate Oktavijanu pozdrav!

Tako je življenje. Naposled pride ura, ko hočemo rajši odložiti svoje telo kakor da bi prenašali ona bremena, ki nas premagajo s svojo težo, in odplavati v pozabljenje. Cezar, zmagal si. Vzemi plen svoje zmage. Ampak Kleopatrate ne more stopati v tvojem zmagoslavnem sprevedu. Kadar je vse izgubljeno, takrat moramo poiskati izgubljene. V puščavi obupa pogumni tako zanjejo odločnost. Kleopatrate je bila velika kraljica je bil Antonij velik in način njenega konca ne sme zmanjšati njene slave. Sužnji živijo, da trpijo krivico, knezi pa, ki stopajo z bolj trdnimi korakom, gredo skozi vrata krivice v kraljevska bivališča mrtvih. Samo tole prosim egiptčanska kraljica Cezarja — da ji dovoli, da bo ležala v Antonijevi grobnici. Zdravstvuj!"

To sem napisal in zapečatil pisanje, Kleopatrate pa mi je naročila, da naj poščem se-la, ki ga naj ponese Cezarju, nato pa se vrne. Odšel sem in sem pri vratih grobnice poklical vojaka, ki ni imel službe, mu dal denarja in mu vel, da naj nese pisanje Cezarju. Nato sem se vrnil; v izbi so vse tri ženske molče stale; Kleopatrate se je oklepala dvornice Iras za roko, Karmion pa je bila nekoliko proč od nje in jo opazovala.

"Ako si v resnici odločena, da narediš konec, kraljica," sem rekel, "te opozarjam, da je čas kratek, kajti Cezar bo zdaj pošiljal odgovor na tvoje pismo;" tako rekoč sem vzel izza nedrja steklenico s čisto, smrtonosno tekočino in jo postavil na mizo.

Vzela jo je v roke in strmela vanjo. "Kako nedolžna je videti!" je rekla, "in vendar je v njej moja smrt. Čudno."

"Da, kraljica, in smrt se deset drugih ljudi. Ni potreba narediti velik požirek."

"Bojim se," je dahnila — "kakoj naj vem, da me takoj umori? Toliko sem jih videla umreti vsled strupa in komaj eden je na mah umrl. Nekateri pa — oh, še misliti ne morem na nje!"

Slovenec, ki pravi, da je katoličan, pa nima v hiši katol. časopisa, je kakor vojak brez puške.

ZANIMIVE POVESTI.

TAKŠNI SO, povest iz časa Lutrovega krivoverstva med Slovenci; prista slovenska povest slovenskega naroda od slovenskega pisatelja Dr. Fr. Detela. Povest je ilustrovana z zgodovinskimi slikami, kar jo dela še bolj zanimivo. Vsak Slovenec naj bi čital to povest, ki je zanimiva in obenem pa tudi poučna z ozirom na našo slovensko zgodovino. Mehko vezana skupno z igro "Begunka"..... 40c

DUH V KENTERVILLU, povest začaranega gradu, spisal Oskar Wilde. Ena izmed onih zanimivih pravljic, ki se dajo kaj učinkovito pripovedovati ob dolgih zimskih večerih. Broširana 35c

DAROVANA, zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Češki spisal A. Dostal. Ta povest je zanimiva za naše čitatelje zlasti, ker je vzeta iz življenja naših prednikov in povede čitatelja stoletja nazaj v razburkano dobo pokristjanjenja Slovanov. Mehko v. 45c

DVE SLIKI; Njiva—Starka, Ksaver Meško. Kaj drugega naj še omenimo poleg imena pisateljevega! Njegovo globoko poznanje nežno čuteče človeške duše vobče in našega naroda, osobito združeno s poetičnim in jasnim stilom njegovih spisov, ga je priložilo narodu v oni izvanredni meri, katero dosežejo le malokateri pisatelji. Ko beremo njegove spise, nam je, da bi jokali ganutja, se smehljali blaženosti, se radovali kot brezskrbno dete in tarnali kot na smrt izmučeni, duša se nekako potopi v oni svet, katerega pisatelj predločuje. Kdor je zmožen uživati poetično lepoto našega jezika in življenja, ne sme prezreti povesti in spise izpod peresa tega pisatelja. Cena trdo vez.\$1.00

DŽUNGLA. Roman iz afriških pragozdov v dveh delih; angleški spisal E. R. Burroughs. Nad vse zanimiv popis življenja človeka in opic v velikanskih pragozdih Afrike, kjer je življenje divje in izpostavljeno vsakojakim nevarnostim. Človek živi z živalmi v pragozdu, deli z njimi žalost in veselje, se z njimi pogovarja, hodi na lov, a konečno se loči od njih in odide med ljudi. Zanimovo od začetek do konca. Dva broširana zvezka\$1.20

FABIOLA ali cerkev v katakombah, spisal učeni kardinal M. Wieseman, poslovenil A. Zupančič. Ta veleznimiva in strokovnjško pisana knjiga obravnava življenje kristjanov v Rimu za časa preganjanja katoliške vere. Preprost kakor tudi učen katolik se zanima za te zgodovinske dogodke, katere podaja knjiga "Fabiola" v obliki zanimive povesti, ki je spodbudna za vsakega katoličana. Proširana 45c

GLADIATORJI, zgodovinski roman iz l. 70 po Kr., ko je bila rimska država na višku svoje moči in so bile gladiatorske igre najljubša zabava rimskega ljudstva. Povest je spisal angleški G. J. Whyte Melville. Gladiatorji so bili meče borci, katerih življenjski poklic je bila borba. V posebnih gimnazijah so se vadili v orožju in vseumogolno telesni izurjenosti. Imeli so veliko moč v državi in so bili ljubljenci ljudstva, pa tudi strah Rima. V njih rokah je bilo orožje in moč, ki je dostikrat odstavljala in nastavljala cesarje same. Povest "Gladiator" se vrši za časa, ko je propadel Vitelj in je prišel do prestola priljubljeni Vespazijan. Povest nam podaja poleg zanimivega dejanja tudi versko sliko življenja in mišljenja tedanje dobe. — Vsem, ki imajo smisel za zgodovinske povesti, priporočamo ta roman. Dve knjigi\$1.50

Gori navedene knjige ima v zalogi

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Evo ga — Moleka.

takim kvekom.

Prosveta je prinesla notico o prošnji italijanskih skofov na papeža glede razglasitve vnebovzetja Device Marije za dogmo. Oglasil se je Arthur Brisbane, in g. Molek seveda ni smel izostati, in ni izostal. V št. 191 Prosvete je Molekov komentar dotične notice. O bistvu vprašanja sem že nekaj zapisal v pojasnilo.

Mr. Brisbane je izrazil neko bojazen ter menil, da se bo papež premislil ustreči prošnji, ko ima on, Brisbane, hude pomisleke proti taki dogmi. Pri svojem komentarju je Mr. Brisbane pokazal hudega ignoranta, šušmarja v bogoslovnih vprašanjih, a nastopi gentle-mansko, ne smeši, ne zabavlja.

Kako pa g. Molek? V bogoslovnih vprašanjih je z Brisbane vred enak ignorant, kar mu ni ravno zameriti, ako pač hoče ignoranstvo prodajati, ampak žilica mu je mogočno utripala in pada se na pot — smešenja ter komentira takele:

"Za Rim, ki se je zadnje čase pomaknil nazaj v srednji vek, bi ne bilo to nič čudnega. Tam je danes še vse mogoče. Stari Brisbane, ki v eni sapi sčiplje in boža, misli, da se bo papež obotavljati. "Izpreminjajoče se ideje o dimenzijah vseumirja in morebitnem kraju nebes mogoče povzročijo, da se bodo vatičanski oblastniki obotavljali storiti kaj takega," meni on. Brisbane se je že dostikrat zmotil. Papež je edini, ki se ne zmoti."

Brez srednjega veka ne gre, dasi bi g. Molek ne sedel pri uredništvu dandanes, ko bi ne bilo prav papeškega srednjega veka. V zadevah vere in npravnosti se papež res ne more motiti, in se ne bo, ako proglašati nauk o vnebovzetju Marije kot dogmo, a g. Molek se obnaša, kakor bi on bil nezmotljiv z Brisbaneom vred.

Prav čudno bi bilo, ko bi pri zasmehu tudi mati božja sama ne dobila deleža zasmeha. G. Molek pravi, "naj proklamira, da je 'blažena devica' Marija odšla s telesom v nebesa." — Kdor ume, bo razumel pomen učesc. Ko bi mati Spasiteljeva ne bila to, kar je, bi se g. Molek težko ob njo obregnil, a Marija je pač res preblažena Devica in naša mati, zato dobi svoj delež, ker otroci, ki so zapustili hišo svojih staršev, so še vedno bralci nazaj na — starše. To ni samo mogoče, temveč celo naravno, dasi žalostno naravno.

Brisbane je izrazil le pomisleke, Molek pa je pokazal svojo notranjo naravo.

Ako papež proklamira dotično dogmo, se ne bo zmotil, motita se pa Brisbane in Molek in zadnji še smeši, pa bo ostal na — zasmehu. You bet, da bo.

Ne more in ne more...

Članek v št. 193. Prosvete

"Da bomo bogati..." je vse-kako na mestu. Prvič je naplačno že stremljenje, da bi se prišlo do bogastva pod vsakim pogojem, in drugič je še bolj na mestu, da se naše ljudi svari pred brezvestnimi grabeži, kakršnih v Ameriki kar mrgo-li. Prav z malo ljudmi sem prišel v dotiko, da bi v teku pogovora ne bilo prišlo na dan, kako in koliko so zgubili pokotnih takih amerikanskih fektorij, ki obljubljajo hitro obogatjenje, pa čisto navadno krajejo denar iz žepov lahkomišelnih naših ljudi. Časopisje naj bi večkrat povzdignilo svari-len glas in naše ljudi z vsor-nostjo opominjalo, naj si izbi-jejo iz glav hitro obogatjenje in naj ne nasedejo na limanice

Obžalovanja vredno pa je, da članek izgubi na resnosti, ker se člankar ne more vzdržati, da bi čisto po nepotrebnem ne kazal svoje narave za smešenje.

Olje ne priteče, kvečemu ga je le za upe, in če priteče, ga že kveki sami spravijo. To stoji, in treba je svariti ljudi, da ne bo olja. Ampak čemu k temu potrebnemu svarenju spravljati lurski studenec? Člankar naj bi se informiral, in če bi bil lurski studenec po najresnejši preiskavi pronašen kot kaka kvekarija, goljufija, naj to tudi dokaže. Pa mu lahko povem, da ne bo prišel do nobenih dokazov, in zato naj bi pri kakih resni razpravi ne cikal na nekaj, česar ne more dokazati, in s čemer hoče ustreči le svoji zbadajoči naravi.

Prav enako je tudi s stavkom: "... ko bomo enkrat bogati, bomo lahko dajali za maše, da pridemo po smrti v nebesa, pa bo dobro na tem in onem svetu..." To je čisto navadno blebetanje, spada kvečemu med kako bolj prijateljsko zbadanje, nikakor pa ne med kako resno razpravo.

Ljudje niso na glavo padli. Resnost svarenja se bo razblinila, zarežali se bodo, da člankar "pegla" lurski studenec ali maše, ampak kvek bo še naprej dobil vstop in denar bo šel po vodi, "da bomo bogati..."

Metla se je obrnila.

Ženske so navadno blage duše, a gorje, če se hoče ženska maščevati. Najlažje se pride do maščevanja v politiki, ker je politika sploh precej odurno polje.

Pri zadnji predsedniški kampanji se je hudo postavila neka Mrs. Mabel W. Willebrandt, ko je s svojim govorom v Springfieldu, O., zanesla versko stran v kampanjo, in je bil Hoover izvoljen vsaj s pomočjo verske diskriminacije pri kandidatih.

Mrs. Willebrandt je pa bila postavljena pred vrata. Kaj takega najmanj kaka ženska ne more prenesti, in maščevanje je sledilo. V New York Times je objavila, kako je do govora prišlo. Prvič je bil govor naročen od republikanskega narodnega komiteja, in v tem je vsa važnost, ker pokaže, s kakim sredstvom se je na republikanski strani delalo, in drugič je bil baže govor "skrbno sestavljen" po nekem katoliku, James Francis Burke je njegovo ime. Mr. Burke je demencial v sebinu govora, ker se ne strinja z rokopolom. Prvi očitek je ostal, in to je značilno za našo politično borbo. Versko naziranje baže ne sme igrati vloge pri politiki, pa je igralo vlogo in sicer prav — namenoma, kakor je izblebetala maščevanja željna ženska.

Drugi poizkus.

Dne 23. avgusta se je iz Moskve poročalo, da rusko letalo "Sovjetska zemlja" poiskusi drugič polet do New Yorka, ko se je prvi izjalovil, in je letalo že odletelo proti Sibiriji. Po kakih osmih dneh še ni bilo slišati, vsaj do kam je letalo prišlo. Rusom bi bilo želeli vsaj nekaj več sreče. Pokazali so, kako znajo podirati, naj bi še pokazali, kako znajo tudi vsaj malo zidati.

MESTO KAMNIK.

praznuje letos 700-letnico ustanovitve. Slavje bo lepo in prijazno gorenjsko mesto slovesno obhajalo.

VELIKO ŠTEVILO POTNIKOV,

ki so bili tokom tega leta odpremljeni od nas v Evropo, dokazuje našo točno in zadovoljivo potrebo.

Že zdaj sprejemamo priglase za bodoči božični izlet v staro domovino. MI PRODAJAMO ŠIFKARTE VSEH PAROBRODSKIH KOMPANIJ.

Mi izdelujemo afidavite, prošnje za deklaracijo o zakonitem prihodu semkaj, prošnje za potne liste in za dovoljenje za povratek v Ameriko; pooblastitve in tako dalje.

PREPRIČAJTE SE O TEM,

kako je pripravno pošiljati denar z našim posredovanjem.

RAZEN V NAŠO DOMOVINO POŠILJAMO DENAR TUDI V VSE OSTALE DELE CIVILIZIRANEGA SVETA — PO POŠTI IN BRZO JAVNO — V TUJI VALUTI IN V DOLARJIH. HITRA POSTREŽBA; NIZKE CENE.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

